

Komenda Powiatowa
Państwowej Straży Pożarnej
w Żarach

PAŃSTWOWA STRAŻ POŻARNA

**Spotkanie z Dyrektorami placówek
oświatowych z terenu powiatu żarskiego
19.10.2026 r.**

st. bryg. Paweł Hryniewicz

Komendant Powiatowy PSP w Żarach

Wprowadzenie

Ustawa o Ochronie Ludności i Obronie cywilnej

Powszechny system ostrzegania i alarmowania

Procedura na wypadek alarmu

PROCEDURA PRZYGOTOWANIA I REAGOWANIA W SZKOLE LUB PRZEDSZKOLU PO OTRZYMANIU KOMUNIKATU O ZAGROŻENIU Z POWIETRZA, OGŁOSZENIU ALARMU I JEGO ODWOŁANIU

Wzorzec do dostosowania do warunków placówki

Nazwa placówki:

Adres:

Organ prowadzący:

Data zatwierdzenia: Termin przeglądu:

Zatwierdził(a):

Cel dokumentu

Procedura dotyczy przygotowania budynku i personelu oraz działań podejmowanych w celu możliwie szybkiego przemieszczenia dzieci, uczniów, pracowników i innych osób do uprzednio wyznaczonych miejsc schronienia, a następnie utrzymania opieki do czasu bezpiecznego zakończenia działań.

PRZYGOTUJ SIĘ ZANIM WYSTĄPI ZAGROŻENIE

Poradnik bezpieczeństwa

Przeczytaj, przedwicz i zachowaj!

PRZECZYTAJ „PORADNIK BEZPIECZEŃSTWA” I POZNAJ
PODSTAWOWE ZASADY POSTĘPOWANIA W SYTUACJI
ZAGROŻENIA

POZNAJ SYGNAŁY ALARMOWE. MOŻESZ SPRAWDZIĆ ICH
ZNACZENIE M.IN. W APLIKACJI MOBYWATEL, A TAKŻE NA
OFICJALNEJ STRONIE INTERNETOWEJ

[HTTPS://WWW.GOV.PL/WEB/RCB/SYGNALY-ALARMOWE3](https://www.gov.pl/web/rcb/sygnały-alarmowe3)

SPRAWDŹ, GDZIE ZNAJDUJE SIĘ NAJBLIŻSZY PUNKT
SCHRONIENIA. INFORMACJE ZNAJDZIESZ NA STRONIE
WWW.GDZIESIEUKRYC.PL

Alarm pożarowy czy alarm o nalocie z powietrza? Dwa alarmy, dwie przeciwne reakcje

ALARM POŻAROWY

Wychodzimy z budynku

Ewakuacja na zewnątrz, zbiórka w wyznaczonym miejscu, sprawdzenie obecności, telefon pod 112.

ALARM DLA LUDNOŚCI

Zostajemy w budynku

Ukrycie się w najniżej położonych pomieszczeniach bez okien, do odwołania alarmu.

Próbna ewakuacja — podstawa prawna i terminy.

- § 17 rozporządzenia MSWiA w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków.
- Dotyczy obiektów przeznaczonych dla ponad 50 stałych użytkowników, w których cyklicznie zmienia się grupa użytkowników (np. szkoły i przedszkola).
- Ćwiczenia: co najmniej raz w roku, w terminie do 3 miesięcy od rozpoczęcia korzystania z obiektu przez nowych użytkowników (dla roku szkolnego od 1 września — do 30 listopada).

Obowiązkowe zawiadomienie PSP.

- Właściciel lub zarządca zawiadamia właściwego komendanta powiatowego lub miejskiego PSP o terminie ćwiczeń.
- Termin zawiadomienia: nie później niż 7 dni przed planowanymi ćwiczeniami.
- Obecność przedstawiciela PSP może pomóc w obserwacji i ocenie przebiegu ćwiczeń.

**asp. Mariusz Jędrzejek – Naczelnik Wydziału Operacyjno,
Kontrolno – Rozpoznawczego w KP PSP w Żarach**

Bezpieczna szkoła – ochrona ludności i zarządzanie kryzysowe w Placówkach Oświatowych

Rola dyrektora w systemie ochrony ludności

Odpowiedzialność: Dyrektor odpowiada za życie i zdrowie uczniów oraz pracowników podczas pobytu w placówce.

Zadania w stanie zagrożenia: Uruchamia procedury alarmowe, koordynuje personel oraz podejmuje decyzji o ukryciu lub ewakuacji.

Obowiązek prawny: Zapewnienie wszystkim warunków bezpiecznego przebywania w budynku.

Podział miejsc ochrony według ustawy o Ochronie Ludości i Obronie Cywilnej

Schemat pojęciowy – OLiOC

Definicje ustawowe

Schron

art. 83 ust. 3

Budowla ochronna o konstrukcji zamkniętej i hermetycznej, wyposażona w urządzenia filtrowentylacyjne lub pochłaniacze regeneracyjne.

Ukrycie

art. 83 ust. 4

Budowla ochronna o konstrukcji niehermetycznej – uznany za budowlę ochronną obiekt budowlany albo jego część.

Miejsce doraźnego schronienia

art. 84

Obiekt zbiorowej ochrony przystosowany do tymczasowego ukrycia ludzi, organizowany na zasadach art. 102 (stan nadzwyczajny, wojna).

Punkt schronienia

art. 84a

Miejsce przydatne do tymczasowego ukrycia ludzi, chroniące przed zjawiskami pogodowymi i skutkami konwencjonalnych środków rażenia, w szczególności odłamkami.

Kolejność w wyborze miejsc schronienia

1

Schron, ukrycie lub MDS w budynku

jeżeli istnieje, jest dostępne i ma potwierdzoną pojemność

2

Punkt schronienia w budynku

wykorzystany w zakresie pojemności i zasad udostępniania

3

Miejsca schronienia

gdy brak OZO i PS lub ich pojemność jest niewystarczająca – wybór po wizji lokalnej i uzgodnieniach

4

Rozwiązania szczególne

gdy nie można wyznaczyć miejsc schronienia – pozostanie w salach z dodatkowymi osłonami

Jak wybrać pomieszczenie bezpieczne?

Decyzje organizacyjne pozostają po stronie Dyrektorów.

Jakie przestrzenie brać pod uwagę

Kondygnacja

podziemna; gdy jej brak – pierwsza kondygnacja nadziemna

Ostona

pomieszczenie wewnętrzne, bez okien lub z minimalnym przeszkleniem

„Dwie ściany”

możliwie dwie trwałe przegrody między ludźmi a otoczeniem

Wyjścia

preferowane dwa wyjścia – jednym może być okno lub inny otwór

Dojście

krótka droga, bez konieczności użycia windy

Użyteczność

pojemność, oświetlenie (najlepiej awaryjne), odbiór komunikatów

Wentylacja

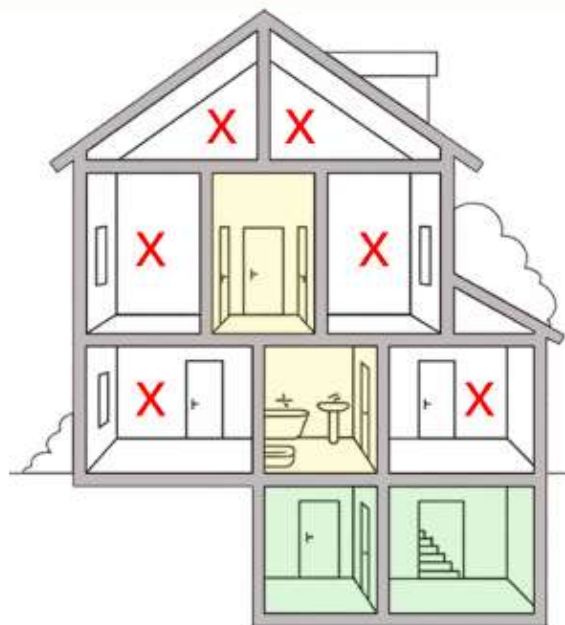
dostosowana do pojemności; zalecane co najmniej 1,5 m² na osobę

Najważniejsza zasada

Im głębiej we wnętrzu budynku i im dalej od okien – tym bezpieczniej.

WYBÓR POMIESZCZENIA

w mieszkaniu, domu lub innym budynku, w tym budynku użyteczności publicznej (np. szkole, urzędzie)

ODPOWIEDNIE MOGĄ BYĆ:

- WEWNĘTRZNY KORYTARZ
- PRZEDPOKÓJ LUB PRZEDSIONEK
- ŁAZIENKA
- GARDEROBA
- PIWNICA
- GARAŻ PODZIEMNY
- KOMÓRKA BEZ OKIEN

**ZASADA
DWÓCH
ŚCIAN:**

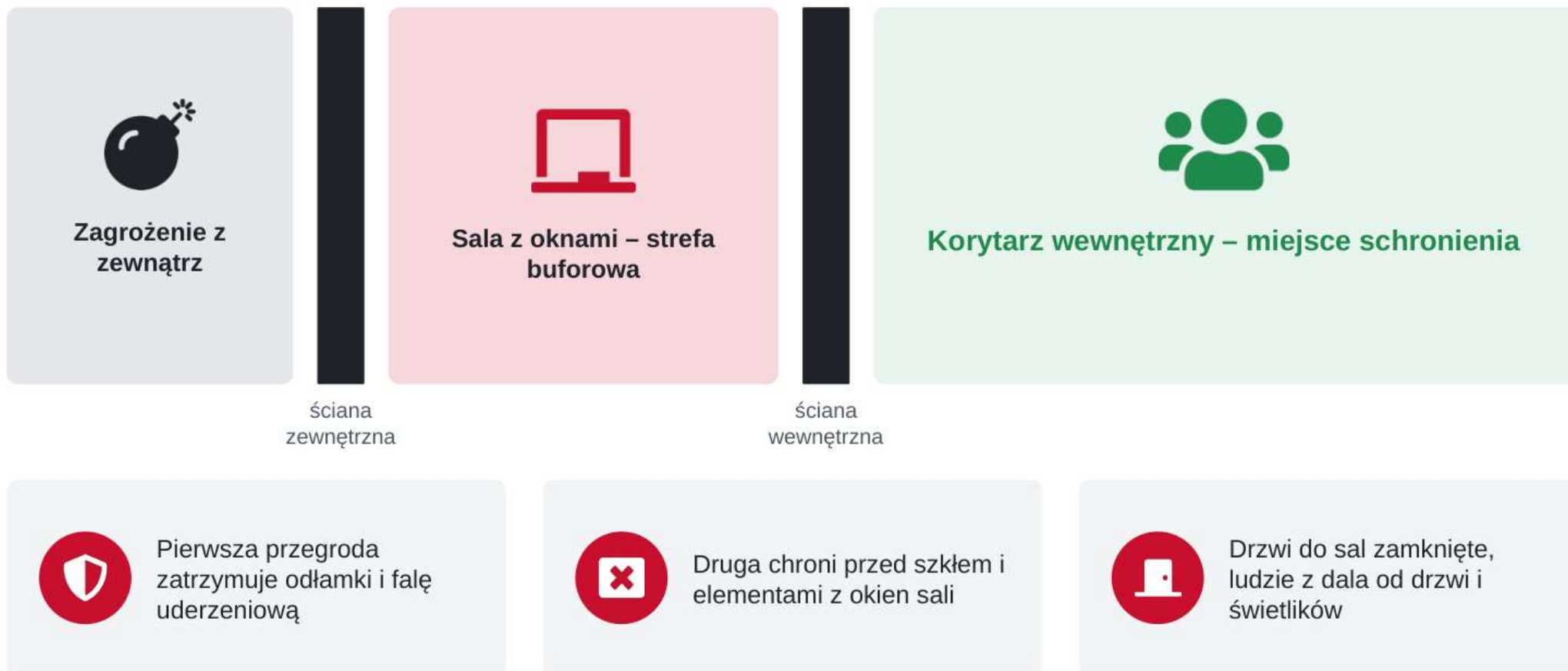
x2

CO NAJMNIEJ **DWIE SOLIDNE ŚCIANY**
POWINNY ZNAJDOWAĆ SIĘ MIĘDZY TOBĄ A
PRZESTRZENIĄ ZEWNĘTRZNĄ

Zasada „dwóch ścian” w praktyce

Rozpoznanie budynku krok po kroku

PRZED WIZJĄ

- dokumentacja techniczna i plany ewakuacji budynku
- status obiektu w aplikacji „Gdzie się ukryć”
- liczba dzieci, pracowników i osób ze szczególnymi potrzebami

W TRAKCIE WIZJI

- z udziałem dyrektora lub wyznaczonego pracownika
- wszystkie kondygnacje, w tym piwnice
- wyjścia z budynku i drogi ewakuacyjne
- przegrody, przeszklenia, instalacje

PO WIZJI

- rekomendacje miejsc schronienia
- ustalenie pojemności
- potrzeby dostosowania: osłony, oświetlenie, wyposażenie

Szkoła i przedszkole – na co zwrócić uwagę

Przedszkole

- dzieci wymagają prowadzenia – jak najkrótsza droga, najlepiej na tej samej kondygnacji
- unikać schodów i wąskich przejść
- liczba opiekunów dostosowana do grup
- koce lub maty do siedzenia na podłodze

Szkoła

- przypisanie klas do konkretnych miejsc schronienia
- rozdzielenie potoków ruchu na kilka klatek schodowych
- uczniowie poza salami: przerwy, świetlica, stołówka, boisko
- wyznaczone osoby do sprawdzenia toalet i szatni

Osoby ze szczególnymi potrzebami

- miejsce dostępne bez windy i bez progów
- przypisany opiekun lub asystent
- potrzebne leki i sprzęt pod ręką
- informacja o ograniczeniach dostępu (art. 114 ust. 2)

Jak obliczyć pojemność miejsca schronienia

1,5 m²

zalecana minimalna powierzchnia
na jedną osobę

Pojemność =
powierzchnia użytkowa netto ÷ 1,5
m²

Wynik zaokrąglamy w dół.

Przykład – korytarz wewnętrzny na parterze

Wymiary	2,5 m × 30 m	= 75 m ²
Odliczenia	szafki, wnęki, swobodne przejście	– 15 m ²
Powierzchnia netto	do dyspozycji osób	= 60 m ²
Pojemność	60 m ² ÷ 1,5 m ²	= 40 osób

- Zsumuj pojemność wszystkich miejsc i porównaj z liczbą dzieci, pracowników i innych osób w budynku.
- Gdy pojemność jest niewystarczająca – wyznacz kolejne miejsca lub zastosuj rozwiązania szczególne.

Przestrzenie, których nie należy wskazywać

duże powierzchnie przeszklone, lekkie łączniki, przeszklone hole

utrudnione dotarcie lub ewakuacja, np. wąskie dojście i drzwi

instalacja gazowa, kotły, butle ze sprężonymi gazami, ciężkie elementy podwieszone

widoczne istotne uszkodzenia konstrukcji

dojście przez pomieszczenia zagrożone wybuchem

inne czynniki stanowiące dodatkowe zagrożenie

Przestrzenie których nie należy wskazywać.

Gdy nie można wyznaczyć miejsca schronienia

Rozwiązania szczególne – stosowane, gdy brak możliwości wyznaczenia miejsc schronienia

Pozostanie dzieci w salach

pod opieką nauczyciela, z dala od okien

Folia odłamkowa na oknach

ogranicza rozpryskiwanie się szkła

Rolety i tymczasowe osłony

dobrane do wymiarów otworów okiennych

Wypracowane zachowania

odpowiednie ustawienie ławek i schronienie się pod nimi

Oznakowanie punktów schronienia.

Znak obrony cywilnej + tabliczka
„PUNKT SCHRONIENIA”

200 × 200 mm

tabliczka ze znakiem obrony cywilnej umieszczona na budynku

80 × 80 mm

naklejka w górnym prawym rogu drzwi wejściowych do budynku
oraz drzwi do punktu schronienia

100 × 200 mm

zielona tabliczka z białym napisem „PUNKT SCHRONIENIA”
pod tabliczką ze znakiem

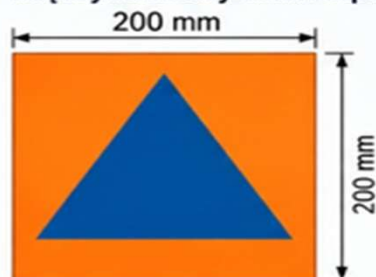
Rozporządzenie MSWiA – w życie 30 września 2026 r.

Obowiązek dotyczy także punktów schronienia zidentyfikowanych przed wejściem w życie zmiany. Kolory: trójkąt niebieski CMYK 88/63/11/25 na tle pomarańczowym CMYK 0/50/96/0; tabliczka zielona CMYK 90/10/80/0.

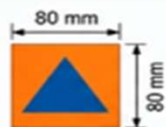
Oznakowanie punktów schronienia.

1. OZNACZENIA – WYMIARY I WYGLĄD

1.1. Międzynarodowy znak rozpoznawczy obrony cywilnej

Tabliczka na budynku
200 mm × 200 mm

Naklejka na drzwiach
80 mm × 80 mm

1.2. Napis „PUNKT SCHRONIENIA”

Tabliczka na budynku
100 mm × 200 mm

2. LOKALIZACJA NA BUDYNKU

3. OZNAKOWANIE DRZWI WEJŚCIOWYCH DO BUDYNKU

Naklejka 80 mm × 80 mm
w górnym prawym rogu
drzwi wejściowych
do budynku oraz na drzwiach
do punktu schronienia.

4. UWAGI

Oznakowanie powinno być czytelne, widoczne i utrzymywane w stanie zapewniającym rozpoznawalność. Materiał, z którego wykonano znak, w tym nadruk, powinien być odporny na warunki atmosferyczne, w szczególności na wodę i promieniowanie ultrafioletowe.

Jeżeli na drzwiach znajduje się inne oznakowanie w górnym rogu, oznakowanie PS umieszczamy obok.

Sygnaly Alarmowe i Komunikaty.

Alarm napadu powietrznego: ciągły modulowany sygnał syreny (dźwięk rosnący i opadający) trwający minimum 3 minuty.

Sygnaly Alarmowe i Komunikaty.

Odwołanie alarmu napadu powietrznego: ciągły jednostajny sygnał syreny (dźwięk stały) trwający minimum 3 minuty.

Sygnały Alarmowe i Komunikaty.

Komunikaty głosowe (np. Radiowęzeł): np.: „Uwaga! Uwaga! Ogłaszam alarm, proszę zachować spokój oraz postępować zgodnie procedurą” – mówimy spokojnym tonem.

Alternatywne metody (np. brak prądu): Ręczne dzwonki, megafony bezprzewodowe, kołatki. Personel musi natychmiast przekazać sygnał dalej.

Komunikat, alarm, odwołanie – co robimy

Komunikat o zagrożeniu

- przekazać informację całemu personelowi
- sprowadzić dzieci z zajęć na zewnątrz
- otworzyć i sprawdzić miejsca schronienia oraz drogi dotarcia

Ogłoszenie alarmu

- niezwłocznie przenieść dzieci, pracowników i inne osoby do wyznaczonych miejsc
- sprawdzić obecność według list
- utrzymać opiekę i nasłuch komunikatów

Odwołanie alarmu

- powrót dopiero po oficjalnym odwołaniu
- sprawdzić budynek pod kątem uszkodzeń
- utrzymać opiekę do bezpiecznego zakończenia działań

Uwaga: osoby zaalarmowane są obowiązane zachować się zgodnie z komunikatem właściwego organu i udostępnić w miarę punkt schronienia.

Podstawa prawna

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I
ADMINISTRACJI
z dnia 14 maja 2025 r.
w sprawie alarmów i komunikatów
ostrzegawczych**

Procedura przemieszczania uczniów.

- **Zasada 1:** nauczyciel liczy uczniów i zabiera dziennik lub listę obecności.
- **Zasada 2:** sprawne przemieszczanie bez biegania i paniki. Przemieszczanie się wyznaczonymi drogami wewnętrznymi.
- **Zasada 3:** powtórne liczyć uczniów po wejściu do pomieszczenia bezpiecznego.

Komunikacja z rodzicami.

- **W czasie alarmu:** rodzice NIE PRZYJEŹDŻAJĄ po dzieci!
- **Dlaczego?** Blokowanie dojazdu służb ratunkowych; zagrożenie dla rodziców oraz uczniów na otwartej przestrzeni; dezorganizacja liczenia i ukrywania uczniów.
- **Zadanie dyrektora:** przekazanie rodzicom zasad postępowania podczas alarmu na zebraniach.

Jak przeprowadzić ćwiczenia z głową?

- Nie ćwiczyć zawsze tego samego schematu. Zmiana wariantu, np. niedostępność głównej klatki schodowej i wykorzystanie innej drogi ewakuacyjnej.
- Ewakuacja a ukrycie: znać i wyjaśnić różnice - ćwiczenia ewakuacyjne, a przemieszczane do bezpiecznego pomieszczenia.
- Podsumowanie: po ćwiczeniu krótka odprawa personelu.

Przygotowanie personelu i ćwiczenia

1

Przypisane role

koordynator, osoba otwierająca pomieszczenia, sprawdzający obecność, opiekun osób ze szczególnymi potrzebami

2

Instruktaż personelu

każdy pracownik zna miejsce schronienia swojej grupy i drogę dotarcia

3

Ćwiczenia z dziećmi

praktyczne przejście do miejsc schronienia, pomiar czasu dotarcia

4

Aktualizacja

po zmianach w budynku, liczbie dzieci lub organizacji zajęć

Podsumowanie!

1. Wyznaczenie pomieszczeń bezpiecznych.
2. Opracowanie procedury reagowania (w tym osób funkcyjnych i ich zastępców).
3. Przeszkolenie personelu w zakresie sygnałów alarmowych i przemieszczania uczniów.
4. Przekazanie rodzicom zasady postępowania w czasie alarmu.
5. Przeprowadzanie cyklicznych treningów.

Pytania? Jesteśmy do Państwa dyspozycji!